

DERIVADES

1. En cada cas, determineu l'equació de la recta tangent a la gràfica de $f(x)$ en el punt donat:

(a) $f(x) = x^2 - 3x + 1$, $(3, 1)$.

(b) $f(x) = x + e^x$, $(0, 1)$.

(c) $f(x) = \sin x$, $(\frac{3\pi}{4}, \frac{1}{\sqrt{2}})$.

2. En cada cas, calculeu l'equació d'una recta que sigui tangent a la gràfica de $f(x)$ i paral·lela a la recta donada:

a) $f(x) = x^3$, $3x - y + 1 = 0$ b) $f(x) = \frac{1}{\sqrt{x}}$, $x + 2y = 6$

3. Determineu els punt o punts de la gràfica de $y = 4x - x^2$ tals que la recta tangent passa pel punt $(2, 5)$.

4. Calculeu la derivada de les funcions següents

(a) $f(x) = (3x^2 + 5x)(\sin x + \ln x)$ (b) $f(t) = 3t^2 + \frac{1}{t} - \frac{1}{t^3}$ (c) $f(s) = \frac{s^3 + 4s - 1}{s^2 + s + 1}$
(d) $f(x) = (2x + 1)(\sin x)e^x$ (e) $f(t) = \sqrt[3]{t}(1 + \sqrt{t})$ (f) $f(x) = \frac{(e^x - x^2)(\sin x)}{e^x + x^2}$

5. Calculeu la derivada de les funcions següents

(a) $f(x) = 2(7 - 3x)^5$ (b) $f(x) = (1 + e^{2x})^3(1 + e^{-x})^2$
(c) $f(x) = \sin^2(\sqrt{x^2 - 5x + 2})$ (d) $f(t) = \frac{3 + \sin^2(2t)}{4 + \cos^4(3t)}$
(e) $f(x) = \arctan(x + \ln^2(3x^2 + e^{2x}))$ (f) $f(x) = ((2x + 1)^5 + (x^2 - 1)^6)^2$
(g) $f(s) = \left(\frac{s + 6}{s^2 + 2}\right)^3$ (g) $f(t) = \frac{t}{\sqrt{t^4 + 1}}$

6. La temperatura T d'un aliment en una nevera en funció del temps t en hores és

$$T(t) = \frac{80}{10 + 2t + t^2}$$

- a) Calculeu la variació mitjana de temperatura entre la primera i la segona hora.
b) Calculeu el ritme de canvi instantani de T als instants $t = 1$ i $t = 2$.

7. El volum d'un globus esfèric de radi r és $V(r) = \frac{4}{3}\pi r^3$. Si el radi creix a un ritme de 0.01 cm. per minut, a quin ritme està canviant el volum a l'instant en què $r = 4$ cm. ?

8. La posició en cada instant $t \geq 0$ d'un objecte que es mou al llarg de l'eix X és

$$x(t) = t^3 - 12t^2 + 36t - 27$$

on x ve donat en metres i t en segons.

- Calculeu la velocitat mitjana entre els instants $t = 0,5$ i $t = 1,5$
  - Calculeu la velocitat a cada instant t .
  - Determineu quan el moviment és cap a l'esquerra i quan cap a la dreta.
  - En quin moment (o moments) l'objecte està *aturat*?
  - Calculeu l'acceleració a cada instant t .
  - Les característiques físiques d'aquest objecte aconsellen que l'acceleració o desacceleració que ha de suportar no superi els 25 m/s^2 . Quan es compleix aquesta condició?
9. Un home de 180 cm. d'alçada camina a 1 m/s allunyant-se d'una farola de 3m. d'alçada. A quina velocitat es mou la seva ombra ?
10. L'efecte combinat de dues resistències elèctriques R_1, R_2 connectades en paral·lel és una resistència R donada per

$$\frac{1}{R} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2}$$

Si se sap que R_1 i R_2 estan creixent a raó de 1 i 1.5 ohm. per segon, respectivament, calculeu el ritme de canvi de R quan $R_1 = 50$ i $R_2 = 75$.

11. En un sistema de coordenades amb la torre de control com a origen un avió es troba al punt $(0, 1)$ viatjant a 500 Km/h en direcció est i un segon avió es troba al punt $(1, 0)$ viatjant a 800 Km/h en direcció sud.
- Determineu les posicions dels dos avions després de 1 hora.
  - Calculeu la distància que separa els avions després d'un temps t .
  - Quan ha passat exactament 1 hora, els avions s'ajunten o se separen? A quina velocitat?
12. Calculeu els màxims i mínims absoluts de $f : [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$ en cada cas:

- $[a, b] = [-3, 1]$ i $f(x) = 5 - 6x^2 - 2x^3$
- $[a, b] = [-1, 3]$ i $f(x) = 3x^2 - 10x + 7$
- $[a, b] = [0, 2]$ i $f(x) = x^4 - 5x^2 + 4$
- $[a, b] = [-1, 8]$ i $f(x) = 1 - x^{1/3}$

13. Determineu els intervals de creixement i decreixement de les funcions següents:

(a) $f(x) = \sqrt[3]{x^2 - x - 2}$	(b) $f(x) = \frac{2x - 3}{x^2 - 9}$
(c) $f(x) = x^3 - 3x + 2$	(d) $f(x) = x(x + 1)(x + 2)$
(e) $f(x) = \sqrt{3}x - \cos(2x)$	(f) $f(x) = (x^3 - 9x)^3$
(g) $f(x) = 2x - \frac{1}{x^2}$	(h) $f(x) = (x + 5)^4(2x + 3)^3$

14. Determineu els intervals de concavitat i convexitat per a les funcions següents
- (a) $f(x) = \frac{1}{4}x^4 - 2x^2$ (b) $f(x) = (1-x)^2(1+x)^2$
 (c) $f(x) = x^2 + \sin(2x)$ (d) $f(x) = x^3 - 3x + 2$
15. Doneu totes les característiques possibles de la gràfica de les funcions:
- (a) $f(x) = \frac{x^2 - x}{16 - x^2}$ (b) $f(x) = \frac{\sqrt[3]{16 - x^2}}{4 - x}$
 (c) $f(x) = x + \frac{4}{x^2 + 1}$ (d) $f(x) = 3x^4 + 4x^3$
 (e) $f(x) = x + \tan x, (-3\pi/2 < x < 3\pi/2)$ (f) $f(x) = \frac{x}{\ln x}$
16. Les vendes anuals d'un producte venen donades per $V(t) = 5.000 \frac{t^2}{8 + t^2}$ on t és el temps en anys a partir d'ara. En quin moment les vendes creixen més ràpidament?
17. Una població animal viu en una illa petita, la població creix ràpidament esgotant els recursos alimentaris i comença a decreïxer. Supposeu que la llei que determina el nombre d'individus de l'espècie després de t anys és $N(t) = -t^4 + 21t^2 + 100$. Determineu:
- a) Quan deixa de créixer la població.
 b) Quin és el valor màxim d'aquesta població?
 c) Quan s'extingeix totalment la població?
 d) Com és la gràfica de la funció N ?
18. Se sap que $f(0) = 3$ i $2 \leq f'(x) \leq 4$ si $-5 < x < 5$. Entre quins valors pot estar comprès $f(2)$?
19. Utilitzeu propagació d'errors per aproximar les expressions següents:
- a) $\sqrt{2,01}$ b) $\ln(1,03)$ c) $e^{0.2}$
20. Una pizzeria elabora pizzes que haurien de tenir 20cm de radi.
- (a) Si es comet un error de 0,1 cm. en el radi, utilitzeu propagació de l'error per aproximar l'error resultant en la quantitat de pizza.
 (b) Si el radi s'aproxima amb una precisió del 3 %, doneu una estimació del percentatge d'error en la quantitat de pizza.
 (c) Si es desitja que l'error en la quantitat de pizza no superi el 4%, quin percentatge d'error s'hauria de permetre en el radi?
21. Tres botigues estan situades als punts de coordenades $(-1, 0)$, $(1, 0)$ i $(0, 1)$. En un punt $(0, y)$, $(0 < y < 1)$ hi ha un magatzem des del qual surten cada matí tres camions cap a les tres botigues. Determineu quin és el valor de y que fa que la despesa de transport sigui mínima.
22. Una pàgina de llibre ha de contenir 24 cm^2 de text. Els marges superior i inferior han de ser 1,5 cm. i els marges laterals 1 cm. Amb aquestes condicions, quines han de ser les dimensions de la pàgina que requereixen una quantitat mínima de paper?
23. Un pagès es troba al punt $(0, 1)$ amb el seu ramat. Abans de tornar a la granja, situada al punt $(1, 2)$, ha de portar el ramat al riu, representat per l'eix de les X 's. Trobeu el recorregut òptim amb i sense Càlcul.

24. Determineu l'equació de la recta que passa pel punt $(3, 2)$ i que forma amb els eixos de coordenades un triangle d'àrea mínima en el primer quadrant.

25. En un mateix carrer hi ha dues discoteques força sorolloses situades a 1 km una de l'altra. Assumint que una de les discoteques és quatre vegades més sorollosa que l'altra i que el nivell de soroll produït per cada discoteca en un lloc concret del carrer és inversament proporcional al quadrat de la distància a la discoteca, determineu quin és el lloc més tranquil del carrer.

26. Obtingueu un dibuix aproximat de la gràfica d'una funció f si se sap:

- $f(0) = f(6) = f'(3) = f'(5) = 0$
- $f'(x) < 0$ si $x < 5$, $x \neq 3$
- $f'(x) > 0$ si $x > 5$
- $f''(x) > 0$ si $x < 3$ o $x > 4$
- $f''(x) < 0$ si $3 < x < 4$

27. Calculeu els límits següents aplicant si és necessari la fórmula de l'Hôpital:

$$\begin{array}{lll}
 \text{(a)} \lim_{x \rightarrow -1} \frac{\ln(2+x)}{x+1} & \text{(b)} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\cos x - 1}{\cos(2x) - 1} & \text{(c)} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{xe^x}{1 - e^x} \\
 \text{(d)} \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{(\ln x)^2}{x^5} & \text{(e)} \lim_{x \rightarrow 0} (\cos x)^{1/x} & \text{(f)} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^x - 1}{\tan(2x)} \\
 \text{(g)} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^{1/x}}{e^{1/x} + e^{-1/x}} & \text{(h)} \lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{1}{x} - \frac{1}{\sin x} \right) & \text{(i)} \lim_{x \rightarrow 1} \left(\frac{1}{\ln x} - \frac{x}{x-1} \right)
 \end{array}$$

28. Calculeu, en cada cas, el polinomi de Taylor de grau n de g al voltant del punt a :

- (a) $f(x) = \frac{1}{1+x}$, $a = 0$, $n = 4$.
- (b) $f(x) = \ln x$, $a = 1$, $n = 3$.
- (c) $f(x) = \sqrt{1+x}$, $a = 0$, $n = 2$.
- (d) $f(x) = e^{-x}$, $a = 0$, $n = 3$.
- (e) $f(x) = \sin(2x)$, $a = 0$, $n = 3$

29. (a) Demostreu que el polinomi de Taylor d'ordre $2n+1$ de $\sin x$ al voltant de 0 és

$$T_{2n+1}(x) = x - \frac{x^3}{3!} + \cdots + (-1)^n \frac{x^{2n+1}}{(2n+1)!}$$

(b) Demostreu que el polinomi de Taylor d'ordre $2n$ de $\cos x$ al voltant de 0 és

$$T_{2n}(x) = 1 - \frac{x^2}{2} + \cdots + (-1)^n \frac{x^{2n}}{(2n)!}$$

30. Calculeu, el polinomi de Taylor $T_n(x)$ d'ordre n de $f(x)$ al voltant de $x = a$ i doneu estimacions de l'error en cada cas

- (a) $f(x) = e^x$, $a = 0$, $|e^{0.3} - T_4(0, 3)|$.
- (b) $f(x) = \sin x$, $a = 0$, $|\sin(\frac{\pi}{10}) - T_3(\frac{\pi}{10})|$.
- (c) $f(x) = \sqrt{x}$, $a = 4$, $|\sqrt{4.01} - T_2(4.01)|$.

31. Utilitzeu la fórmula del error per determinar $\delta > 0$ tal que les desigualtats següents siguin vàlides per $|x| < \delta$.

a) $|e^x - 1 - x - \frac{x^2}{2} - \frac{x^3}{3!}| < 10^{-5}$ b) $|\ln(1+x) - (x - \frac{x^2}{2})| < 10^{-4}$

32. Utilitzeu, en cada cas, la fórmula de l'error per determinar n tal que es verifiqui l'estimació donada

(a) $|\ln(1.3) - T_n(1.3)| \leq 10^{-4}$ ($f(x) = \ln x$, $a = 1$).

(b) $|\sin(0.1) - T_{2n+1}(0.1)| \leq 10^{-3}$ ($f(x) = \sin x$, $a = 0$).

(c) $|\sqrt{1.2} - T_n(1.2)| \leq 10^{-6}$ ($f(x) = \sqrt{x}$, $a = 1$)